

Vážené kolegyně a kolegové,

v místnosti sedí asi 30 neuroložek (a starý profesor, jediný muž kromě mne). Sváteční šaty, načesané černé vlasy, šikmé oči a nalíčené tváře. Pacienti a jejich příbuzní jsou také vyparáděni, retardovaná holčička v krajkových šatečkách, starý pastýř má nažehlené kalhoty. Někteří přijeli z venkova, patrně i na koních. Cestování je při průměrném měsíčním příjmu 100 dolarů nákladnou záležitostí. Ostatně i pro ty lékařky. Pomůže evropský neurolog? Rád by, ale často to nejde. Těžko radit, když jediná antiepileptika hrazená pojišťovnou, mimo barbiturátu, jsou karbamazepin a valproát, každé do dávky tři tablety na den. Více tablet a topimarát si lze koupit, málokdo na to má. A dál nic. CT někdy, na MR se za drahé peníze jezdí do Číny. Popis je v čínštině, které nikdo nerozumí. Vlastní MR se rozjíždí – ale jen za přímou platbu. Základem je EEG a léčí se podle EEG, tedy podle diagnosticko-terapeutické doktríny, která u nás zastarala někdy před 20 lety. Když je méně výbojů, sníží dávku. Ne však všichni. Potkal jsem i velmi dobře erudované neuroložky, které ovšem narážejí na vše limitující chudobu. Jsme v Mongolsku, v srpnu 2006.

Daniel Truong je Američan vietnamského původu, který ve spolupráci se Světovou neurologickou federací organizuje kurzy neurologie v rozvojových zemích. Vloni jsme byli ve Vietnamu, příští rok snad Afrika. Pacienty jsem viděl na workshopu věnovanému epilepsii. Epilepsie jsou v Mongolsku považované za prioritu. Jsou velmi rozšířené, a to hlavně v důsledku úrazů (prý protože nejčastějším dopravním prostředkem je kůň, já však viděl všude jen až neuvěřitelně bravurní jezdce). Kolegové, kteří se účastnili dalších workshopů, líčili ještě horší poměry. Extrapyramidová onemocnění jsou nedostatečně diagnostikována, moc neznají dystonie, levodopu dostává asi 20 % (poznanych) parkinsoniků, pro další mají jenom anticholinergika. Zato mají léky jako kavinton, cerebrolizin a tři značky piracetamu. Lektoři (Mark Hallett, Dirk Dressler a Irena Rektorová) byli z této situace přímo zoufalí. Georges Serratrice a Jun Kimura, kteří vedli workshop o neuropatiích, to měli dost jednoduché, protože o EMG si tam většinou pouze čtou v učebnicích. Incidence onemocnění je do určité míry ovlivněna průměrnou délkou života kolem 65 let. Demence nejsou tak významným problémem, jako u nás. Záhadou je jen průměrná incidence cévních mozkových příhod při dietě, skládající se především ze živočišných tuků a bílkovin. Opečený lůj zapíjený mírně alkoholickým zkvašeným kobyílím mlékem je velkou pochoutkou. Snad tady zapracoval přirozený výběr, vždyť Mongolové jsou stále ještě převážně nomádi, po tisíce let je pro ně zelenina luxusním dovozním artiklem.

Další den jsme přednášeli na konferenci, které se účastnilo asi 160 vyparáděných neuroložek a 5 neurologů. V celé zemi se našemu oboru věnuje jenom asi 10 mužů. Tento poměr se ukázal být výhodou během večerní taneční párty, kdy si přednášející pánové vůbec nesesdli. Včetně osmdesátiletého francouzského profesora. Rakouský kolega spokojeně konstatoval, že poprvé se mu zdařilo tančit najednou se stovkou (většinou) půvabných dam. Co se týče přednášek, to bylo o něco složitější. Velký zájem z jejich strany a rozpaky z naší – snažit se přiblížit jejich možnostem, anebo ukazovat, kam až neurologie ve světě dospěla? Každý to řešil po svém. Já se jim snažil ukázat, že s minimálními náklady by byli schopni provádět rudimentární epileptochirurgii. Za předpokladu velmi důkladného výcviku, který ovšem usnadní jejich nadšený zájem.

Zpátky doma si intenzivně uvědomuji, že žijeme v privilegované části světa, v bohaté zemi. Jsme často oprávněně nespokojeni, ale je zdravé si uvědomit, že jinde jsou na tom podstatně hůře. A že bychom tedy měli pomáhat.

Na Vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
předseda redakční rady

Obrázek 1. Epileptologický workshop

Obrázek 2. Neuroložky na přednášce

Obrázek 3. Holčička vyběhla z osamělé jurty. Stojí vedle kamenné mohyly, kde vyléčení nemocní obětují bohům své hole a berle